

Szindbád az érettségien

Május tizennegyedik napjának szép tavaszi delén arra figyelek fel, hogy a rádióban az írásbeli érettségi tételek között elhangzik Krüdy Gyula neve. Hogyan is? *Értelmezze Krüdy Gyula Utazás éjjel című elbeszélését*. Lám csak, *A vörös postakocsi írójának* egyik becses, 1911-ben írott, ötoldalas kis novellája a matura témája lett! Alighanem Szindbád ezzel vált végérvényesen klasszikussá.

Eszembe jut 1927-es nyilatkozata, amelyben *Mohács* című regényének mostoha sorsa felett kesereg és azzal kapcsolatosan, hogy ezt a könyvét *kitiltották az iskolai könyvtárakból*, ezt mondja:

„... ez a Mohács magyar történelem; emlék, amely visszajár; a széthúzás, a pártoskodás, a gyűlölködés, a testvérháború története, amelyben Magyarországnak a közelmúltban is része volt! Ilyen vagy olyan lehet az „irálya”, kemény a magva, mert a magyar történelem. Valóban igaz volna, hogy a nemzeti szólamokat csak a szájunkon hordozzuk, de a szívnek többé semmi dobbanása nincs ebben a kicsiny országban a történelmi múltidőkhöz? — A régi magyar a maga megszámlálhatatlan vármegyéivel, országaival, dúskálódó idejében is többet törődött volna legbátrabb történelmi emlékeivel, mint a mostani magyar, aki mindennap temetői avaron jár?”

A *Mohács*nál is szigorúbb sors jutott további két történelmi regényének, a *Festett királynak* és *Az első Habsburgnak*, majd további, élete végén írt remekműű románjainak. És ő magának. Köztudott, milyen nyomorban és elfeledetten halt meg, épp a minap ötvenegy esztendeje, 1933. május 12-én.

Aztán több mint egy évtizedig szinte teljes némaság volt életműve körül; 1946—48 táján kezdték ugyan élesztgetni, de hamarosan rásütötték a l'art pour l'art és a dekadencia bélyegét és 1954-ben szinte a legmélyebb ismeretlenségből kellett *Sötér Istvánnak* két regényét (*Hét bagoly*, *Boldogult úrfikoromban*) szinte visszacsempésznie a magyar irodalmi köztudatba. Azóta és különösen 1957 óta két életműkiadás (az utóbbi még befejezetlen) és megszámlálhatatlan újramegjelenés teszi hozzáférhetővé és feltehetőleg mind olvasottabbá Krüdy kincses elbeszélőművészetét.

A maturandusoknak ajánlott elbeszélés, az *Utazás éjjel* — igen jó választás. Ez az 1911-ben írott, rövid Szindbád-történet, egy balul sikerült, „visszacsinált” leányszöktetés ironikus, míves rajza; ennek „értelmezése” valóságos csemege lehet az irodalmat szerető és értő maturandusnak.

Reméljük, sokan választották a másik két kiadott tétel mellett. És ezzel végleg az őket megillető helyre kerültek Krüdy Gyula művei „a magyar nép könyvtárában”.